posted by Willant on 11. jún 2008 - 0:49
05.05.2017 - posledná úprava článku.

Podunajsko **[1]**

Okolitá krajina očarí najprv výzorom, hory a lesy, doliny a pahorkatiny, rieky a potôčiky, potom si všimneme mestá, dedinky, ľudí a kultúru. Všetkého je tu nadostač! Mierne rovinaté kopčekmi posiate pohorie Gerecse. Za ním sa majestátne týčiaci kopčisko Nagy-gete, akoby strážca južnej hranice pohoria Piliš, nedohľadná Podunajská nížina a kráľ riek Dunaj. Nájdete tu od ukrytých malebných dedín až po hrdo sa vystavujúce mestské sídlo kráľov takmer všetko. Turista je ale tvor zvedavý, prejdime sa teda a poukazujme najkrajšie miesta tohto kraja...

Najväčšia rieka Európy, jej brehy sú obývané od nepamäti. Už v dobe železnej živila svojimi darmi tu sídliacich ľudí. Tajné zákutia prírody im dávali úkryt a chránili ich. Mnohé sa zachovali dodnes a môžeme ich obdivovať. Jaskyňu Jankovich pri obci Bajót nenavštevujú len turisti, ale aj horolezci a dokonca aj kresťanský pútnici. V tichom údolí lesov Gerecse je ukryté starodávne kresťanské sídlo Péliföldszentkereszt. Usadili sa tu po Rimanoch templársky rytieri vďaka prameňu, ktorých je v tomto pohorí málo. Po búrlivých dejinných udalostiach dnes toto sídlo slúži pôvodnému účelu. Saleziáni vítajú pútnikov a našťastie aj turistov. Táto osada je na modrej turistickej ceste. Je to celoštátna modrá turistická trasa,vedie východno-západným smerom cez celé Maďarsko a jej celková dĺžka je 1083 km. Pohorie Gerecse je nevrásnený sedimentovaný horský masív, ja by som povedal kopčekový masív. Maličké vrcholky s obnaženými mramorovými vrcholkami, ľudia od dávna využívali ľahko dostupný mramor tohto pohoria. Stavali si z mramoru mnohé, od jednoduchých domov až po katedrály a kráľovské sídla. Od príchodu Maďarov až po dnešné časy je centrom, dalo by sa povedať mramorovým kráľovstvom obec Süttő. Rod Árpadovcov sem presídlil talianskych kamenárov. Podaktoré ich rodové mená sa v dedine ešte stále zachovávajú. Vďaka tejto tradícii sa celá architektúra dediny odlišuje od okolia a mramor sa tu ťaží dodnes. Blízkosť Dunaja a mramoru dala príležitosť vzniknúť mnohým firmám tohto odvetvia. Okolie Dorogu je známe svojim stavebným priemyslom, cementárňami a spracovaním kameňa. Dorog bol známy aj ako centrum ťažby uhlia. Dnes sú už bane našťastie uzavreté a príroda, ale hlavne spodné a termálne vody sa z tohto hrubého zásahu zotavujú.

Dedičstvom geologickej minulosti je nesmierne bohatstvo termálnych prameňov v panónskej kotline. Nie je výnimkou ani náš kraj, Štúrovo je preslávené svojim termálnym kúpaliskom, ale spomeňme aj podaktoré skutočné perly prírody o ktorých sa hovorí pomenej. Korunovačné kráľovské mesto Ostrihom má tiež svoj termálny prameň, mesto Tata je mestom mnohých vôd a jazier a nezabudnime na skryté geotermálne jaskyne v pohorí Piliš, Gerecse a v pohorí Budai. Pozrime sa do dávnej minulosti ako a prečo je tu tak hojne zastúpený tento prírodný klenot, termálna voda. Po pokojnej a dlhodobej epoche usadzovania odumretých vápencových morských živočíchov pravekého mora Thetis pred 230 miliónmi rokov, sa v treťohorách začala búrlivá história vulkanickej činnosti. Sily zeme ohriali vodu ktorá bola pozostatkom tohto dávneho mora a v určitých hĺbkach zeme si dodnes udržala svoju teplotu a tlak. Kde-tu vyrazili horúce pary pomaličky medzi puklinami vápencových skál, kondenzovali sa a počas miliónov rokov vytvorili takzvané geotermálne jaskyne. Najväčšia takáto jaskynná sústava je priamo v Budapešti pod kopcom Rózsadomb celková dĺžka je 33,6 km a ešte stále nie je všetko objavené. Menšia, ale našťastie k nám bližšia je jaskyňa Sátorkőpuszta v pohorí Gerecse pri vrchole Nagy-gete. Jaskyňa Jankovich pri obci Bajót tichom údolí lesov Gerecse vznikla podobným spôsobom. Ak si dáte námahu a vyštveráte sa na vrcholec jaskyne Jankovich budete mať krásnu panorámu na celé okolie, saleziánsku osadu, Ostrihom, podunajskú nížinu a v diaľke uvidíte aj na Štúrovo. Prameň pod hradom Ostrihomu zásoboval mnohé generácie vládcov tiež vďaka týmto istím prírodným silám zeme. Tu usídlený obyvatelia sa snažili tieto sily vyžívať, v starších dobách zasiahli nenásilne, Rimania Považovali mestá Aquincum a Camponnu za kúpeľné mesto už dávno pred kristom. Dnes nám pomáha moderná technika zásobovať termálne kúpaliská v Štúrove, Ostrihome, v Lepence neďaleko Višegrádu a ešte na mnohých miestach Slovenska a Maďarska. Vyberme sa teraz tou istou cestou na juh, ako kráčali v minulosti tisíce legionárov Ríma. V dobe Rímskeho impéria slúžila táto rieka a cesta pri nej ako hranica impéria, bola to Limes Romanum. Podaktorí jej majestátny strážcovia sa zachovali dodnes, niektoré len na papieroch antických spisovateľov a ďalšie objavili zručné ruky archeológov. Nám blízke pozostatky Rímskeho vojenského tábora v dedine Iža, historické názvy ako Anavum, Solva, Herculea a nakoniec, ale nie posledný, dodnes zachovaný Aquincum. To všetko sú pamiatky Najväčšieho impéria tu u nás. V Ostrihomskom múzeu môžete obdivovať to málo čo tu po Rimanoch ostalo, cez sklenenú podlahu v hradnom múzeu sa môžete akoby pozrieť na živú archeologickú výstavu čo skrývala zem po mnohé tisíce rokov.

Výhodnú polohu miesta a magickú silu pohoria Piliš rozpoznali aj tu sa usadiace kmene Maďarov. Zakladali tu prvé mestá a cirkevné rády, pozývali sem z ďalekých krajov remeselníkov, baníkov a prvých cirkevných učencov. V odľahlých tichých kútoch pohorí zakladali kláštory. Najprv to boli cisterciáni z ďalekého Francúzka, neskôr vznikol rád Paulínov. Miesta ako Pilisszentlélek, Pilisszentlászló, Dömös, Pilisszentkereszt, Ostrihom, Márianosztra, Visegrád a Buda sú centrá prvotnej svetskej a cirkevnej vlády tejto krajiny. Z tejto bohatej histórie sa ale dodnes sa zachovalo veľmi málo, turecká okupácia, neustále boje a čas ničil postupne takmer všetko. Na tureckých vojnových ruinách sa po takmer 200 rokoch začala budovať nová krajina. Vďaka tomu na mnohých miestach tejto malej, ale hornatej krajiny začujete svoj rodný jazyk, slovenčinu. Žijú tu potomkovia presídlených Slovákov. Mnohé dediny po odchode Turkov ostali vyľudnené. A boli sem presídlené slovenské rodiny. A nie len slovenské, Nemci a kde-tu aj taliansky remeselníci. Nájdete tu dedinky s odlišným folklórom a tradíciami, mnohé si zachovali aj svoje architektonické zvyky. Na malom území pohorí Piliš a Börzsöny nájdete úžasnú architektonickú folklórnu, kultúrnu, náboženskú a dokonca jazykovú rozmanitosť. Je to malý kút vzájomnej kultúrnej a náboženskej tolerancie už mnoho storočí. Ľudia sem presídlení si doniesli nielen svoje zvyky ale aj remeselnícke umenie, kde-tu sa zaoberali ťažbou dreva, baníctvom, pálením tehál a niekde výrobou skla. Spoločnú tradíciu pre tento kraj, pestovanie vína si osvojili takmer všade. A vína sú tu skutočne vynikajúce! Ja osobne odporúčam vína z južných svahov Pilišu, ale niekto má rád suché, nech ochutná všetko. Najlepším miestom je na toto Ostrihomský vínny festival, koná sa každý rok. Výber je obrovský sú zastúpené nie len miestne vína ale reprezentujú sa tu vinári takmer z celého Maďarska. Slávností je tu nesmierne veľa počas letných mesiacov. Raz sú to vinári, inokedy miestne kuchárske špeciality, po nich prichádzajú remeselníci a tanečníci.

A 20. augusta na deň svätého Štefana všetko naraz! Ako sa po slovensky povie... hudba, tanec, klobása, ale nie len to, aj deti si prídu na svoje. Súťaže, plavba po Dunaji, tradičné remeslá. A nie len na pozeranie! Môžu sa všetkého zúčastniť, vyrobiť skúsiť. Pre tých menších kreslenie a ručná výroba papiera, pre odvážnych lukostreľba, hod sekerou a oštepom, pre dievčatá tradičná výroba bábok, alebo panákov z kukurice. Zručnejšie si môžu skúsiť paličkovanie a vyšívanie, čo sa blata neboja môžu skúsiť hrnčiarsky kruh. Ako odpočinok si zajazdite na koni, alebo pozrite rytiersky súboj. Tí plný energie si môžu skúsiť liezť na umelú stenu... nedá sa ani všetko vymenovať čo tu majú pre vás

pripravené. A prekvapenie na koniec, je to takmer všetko zadarmo, hlavne pre deti! Ani dospelí sa nebudú nudiť. Koncerty, vlajkový artisti, nočná pouličná veselica a na koniec celého krásny ohňostroj. Ak by sa niekomu páčilo stačí si pozrieť ponuku programov, vo Višegráde sa konajú každoročne medzinárodné rytierske turnaje. Program je nesmerne bohatý, ale písať o ňom by znamenal opakovať sa. Pre dobrodruhov ktorých omrzel hluk miest a civilizácie, nech si obujú pohodlné topánky a hor sa do lesov. Zrúcaniny Paulínskych kláštorov, roklina Rám, jazierko a vodopád pri Višegráde, výstup peši na hrad, výhliadka nad mestom Ostrihom - Vaskapu. Prepošstvo v obci Dömös, ruiny majestátneho chrámu cisterciánov a to ešte zďaleka nie je všetko... Dobogókő svetoznáme miesto! Pred niekoľkými rokmi navštívil Dalajláma Maďarsko, jeho prvá cesta viedla sem do pohoria Pilišu k vrchu Dobogókő, čo v preklade znamená tlčúci kameň. Tu pokľakol a pobozkal zem, k tejto udalosti povedal: "Tibetský svetonázor chápe svet podobne ako aj ostatné náboženstvá ako celok, a živý organizmus, energetické centrá vidí nielen v ľudskom tele, ale aj na našej planéte zem. Podľa tradície srdcová čakra zeme je práve tu v pohorí Piliš."

A komu toto nestačí v pohoriach Piliš a Börzsöny je ukrytých nespočetne veľa geocaching pokladov mnohé sú úmyselne schované na veľmi atraktívnych miestach. Ťavia skala, replika hradu Eger kde sa nakrúcal film z dôb tureckej okupácie, roklina Rám, uložili ich k takmer každej historickej pamätihodnosti, na vrcholcoch a odpočívadlách s krásnou panorámou. Vďaka nenáročnému terénu a nevysokým horám deti bezpodmienečne zoberte so sebou na lov pokladov. Je ich toľko že nájsť všetky by vám trvalo mesiace. Na našej stránke nájdete turistickú mapu pre GPS prístroje a na nej sú zakreslené aj miesta pokladov. Báť sa nemusíte! takmer celé pohorie Piliš a Börzsöny je Národný Park, poľovanie je prísne zakázané a dobrá správa pre cyklistov, vstup do lesov je povolený, samozrejme na vlastnú zodpovednosť a možnosti trasy...

Roklinu Rám a miesto Vadálókövek by som radšej s bicyklom neskúšal. Múzeá a pamätihodnosti sa na jednej stránke nedajú ani vymenovať. Ostrihom je podrobne opísaný, ale nazrime aj inde. Napríklad Szentendre. Marcipánové múzeum, skutočný raj pre deti na prízemí aj s cukrárňou a nemusíte vedieť ani po maďarsky. Najväčší skanzen v Maďarsku. Galérie, pravoslávne kostoly, takmer 16 múzeí a galérií v jednom meste, dokonca tu majú aj kasíno. Mesto je rodiskom pána Doboša, vynálezcu dobošovej torty a rezu, jeho dom a dielňa stojí dodnes, je tam výstava cukrárskych strojov z 19. storočia. Neďaleko tohto mesta je ďalšia prírodná zaujímavosť - Holdvilág-árok (Roklina mesačného svitu) Článok o rokline nájdete v časti turistika. Chcete si obzrieť krásnu panorámu? Z Dobogókő sa prejdite na vrch Prédikálószék, je to náročná túra ale vidieť celú panorámu Dunajského ohybu a pohorie Börzsöny je to naozaj nezabudnuteľný zážitok.

Odtiaľ je len na skok hrad Višegrád, múzeum je aj na hrade aj v dedine, pozrite si kde žil kráľ Matej Korvín v stredoveku, alebo hneď vedľa hradu, letná bobová dráha otvorená po celý rok, skutočná senzácia pre deti aj dospelých. Takmer som zabudol na tých pohodlnejších - rybárov. Tu sa nudiť nebudete, rieky Hron, Ipeľ, Dunaj a veľa mŕtvych ramien, každý si nájde to svoje naj. Kúpiť sa dá rybársky lístok aj pre slávnostných rybárov, denný, dvojdňový, týždenný a mesačný. Ostaňme ešte pri vode, krásna panoráma hôr Piliš a Börzsöny sa dá prezrieť aj pohodlne, dokonca posediačky - loďou. Z Ostrihomu ide denne od pol piatej, o šiestej večer ste vo Višegráde. Autobus vás vráti domov za necelých 40 minút. Zastávka sa nedá prehliadnuť, hrad na kopci je jasným znamením miesta výstupu. Kto si si nechcel oddýchnuť ticho posedieť v prírode, ale predsa ostať pri vode? Termálne Kúpalisko? Je tam hluk hurhaj, z každej strany hrá rádio a neustále kričia deti. Popri Dunaji je nespočetne veľa tichých kempingov, alebo len miest na kúpanie. Len tie najbližšie, Pilismarót - Basaharc, Dömös a asi najznámejšie na hornom konci Szentendrejského ostrova. Odtiaľto je výhľad priamo na hrad, piesčitá pláž, príjemná vlažná voda najmä v letných horúčavách. Komárov sa báť nemusíte, robí sa pravidelný letecký postrek a služby sú tiež celkom na úrovni. Prajete si nahliadnuť do tajov geológie pohorí? Napísal som zatiaľ dva samostatné články, poviete no dobre, ale predsa vidieť by bolo lepšie. Skúsený prírodoznalec si všíma každú skalu a vie čo sa tu odohrávalo pred miliónmi rokov. Začiatočníkovi, deťom, alebo len tak ako prechádzku odporúčam Krasovú roklinu pri obci Pilisszentkereszt, je to geologický náučný chodník ktorí vás prevedie a poučí o tom ako vzniklo toto pohorie, poučí i o tom čo si v budúcnosti všímať na cestách, ak chcete nahliadnuť do tajov miliónročnej minulosti. Začiatok cesty je na dolnom konci. My sme to na nešťastie nevedeli a museli sme si všetko zopakovať. Skaly sú označené a na tabuliach nájdete podrobný popis jednotlivých zvláštnych znakov hornín. Môžete si prečítať ako sa vápence usadzovali, ako vrásnili a zmenili polohu, ako sily zeme formovali túto krásnu krajinu do dnešnej podoby. Počas dlhej doby prešiel tento malí kúsok zeme rozmanitými zmenami, Piliš sa formoval z morí a menil svoj tvar, Gerecse je akoby prechádzka na nezmenenom vápencovom morskom dne a Börzsöny bol búrlivým ohňom stvorený. A na koniec ich aj pre krásu a aby sa nám to neplietlo Dunaj rozdelil. Nech sa vyberiete hocikam, na každom kroku zažijete a uvidíte krásne veci, ktoré vám ostanú celý život v pamäti.... Vitajte u nás!

Kategórie článkov: Okolie [2]

Odkazy
[1] http://sturovo.com/drupal/content/podunajsko [2] http://sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/okolie